

A Pécsi Ítéltábla a 10. számú Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Dobos Pál ügyvéd fél címe) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (ügyintéző: dr. Rózsa Erzsébet jogtanácsos fél címe) által képviselt **alperes neve** alperes ellen személyiségi jogok megsértésének megállapítása iránt indított perében a Kaposvári Törvényszék 2017. január 19. napján kelt 11.P.20.208/2016/36. számú ítélete ellen az alperes által 37. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - megváltoztatja, és a keresetet teljes egészében elutasítja.

Mellőzi az alperesnek le nem rótt kereseti eljárási illeték megfizetésére kötelezését.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 10.000 (tízezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes egy alkalommal, 1975-ben részesült vértranszfúzióban a ... Tanács VB Kórházában elvégzett műtét során. Hepatitis C vírusfertőzése 2007 novemberében, a dr. **H Á** háziorvos által elrendelt vizsgálatok eredményeként vált ismertté, amely miatt 2007. november 27. napjától a ... Kórház Hepatológiai Osztályán kezelték. A májkárosodás mértékének megítéléséhez szükséges speciális fibroscan vizsgálatot 2010-ben végeztek el, amely akkor már előrehaladott fibrózist (kötőszövet felszaporodást) mutatott. A 2016 januárjában megismételt vizsgálat a folyamat egyértelmű progresszióját, cirrózis (májzsugor) kialakulását igazolta, amely a máj HCV fertőzés miatti károsodásának, kötőszövetes átalakulásának súlyosabb stádiuma.

Dr. **H Á** háziorvos és dr. **H B** kezelő szakorvos a felperes számára a kártérítési igény érvényesítésével kapcsolatos tájékoztatást nem nyújtott. A felperes legkésőbb 2015 decemberében, illetőleg 2016 januárjában ismerte meg vírusfertőzöttségének tényét, a betegség keletkezésének lehetséges okát, természetét és annak következményeit.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette az egészséghez és testi épséghez fűződő személyiségi jogát, kérte továbbá az alperes kötelezését 4.000.000 forint nem vagyoni kártérítés, és 2016. január 1. napjától havi 12.000 forint kártérítési járadék megfizetésére. Keresetét arra alapította, hogy a 2001. évben diagnosztizált Hepatitis C vírus okozta betegségét az 1975. évben elvégzett műtét során kapott transzfúzió okozta, amely magatartással az alperes megsértette az egészséghez és testi épséghez fűződő személyiségi jogát. Az elszenvedett sérelmek kompenzálásaként az alperest a keresetben megjelölt összegű nem vagyoni kártérítésben, míg a többletköltséggel járó májkímélő diéta miatt kártérítési járadékban kérte marasztalni.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, mert álláspontja szerint a felperes nem a vértranszfúzió során károsodott. Hivatkozott arra is, hogy a felperes már 2001-ben, de legkésőbb 2008 nyarán tudomást szerzett betegségéről, annak szövődményeiről, kimeneteléről, a gyógykezelés lehetőségéről és mellékhatásairól, ezért követelése a keresetindítás időpontjában már elévült. Érdemben a nem vagyoni kártérítés kapcsán azt hangsúlyozta, hogy miután annak szabályai 1978. március 1. napján léptek hatályba, az azt megelőző időben történt károkozásra hivatkozással nem vagyoni kárigény nem érvényesíthető. A járadékkövetelést arra figyelemmel is kérte elutasítani, hogy az annak alapjául felhívott diétát a felperesnek egyéb sorsszerű betegségei miatt is követnie kellett, ezért az számára többletköltséget nem okozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes egészséghez és testi épséghez fűződő személyiségi jogát, kötelezte az alperest 144.000 forint lejárt és 2017. január 1. napjától havi 12.000 forint folyamatos kártérítési járadék, és annak késedelmi kamatai megfizetésére, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Marasztalta a felperest az elsőfokú eljárás költségeiben, az alperest pedig az állam javára 8.600 forint illeték megfizetésére kötelezte.

Ítéletének indokolásában megállapította, hogy a felperes a Hepatitis C vírusfertőzést az 1975-ben alkalmazott vérátömlesztés során kapta, és a vírusfertőzés folytán sérült az egészséghez fűződő személyiségi joga. A vérátömlesztéskor hatályos, ezért a jogvita elbírálása során alkalmazandó, az egészségügyről szóló 1972. évi II. törvény (Eü.tv.) 22.§ (2) bekezdése és 58.§ (3) bekezdése alapján megállapította, hogy az alperes kártalanítási kötelezettsége fennáll, a kártalanítás módjára és mértékére pedig a Polgári Törvénykönyvnek a kártérítésre vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni. Rögzítette, hogy a nem vagyoni kártérítésre vonatkozó szabályok 1978. március 1. napjával léptek hatályba, és mivel a károkozó magatartás ezt megelőzően történt, a felperes javára a Polgári Törvénykönyv módosításáról és egységes szövegéről szóló 1977. évi IV. törvény hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 1978. évi 2. tvr. 14.§-a alapján nem vagyoni kártérítés nem állapítható meg.

A vagyoni kártérítés tekintetében alaptalannak találta az elévülési kifogást. Előre bocsátotta, hogy a felperes károsodása akkor következett be, amikor a vérátömlesztéssel szervezetébe került a Hepatitis C vírus. Ebben az időpontban a vagyoni kártérítés elévülése a felek jogvitájában alkalmazandó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.) 326.§ (1) bekezdése és 360.§ (1) bekezdése alapján nyomban megkezdődött, azonban az 1959. évi Ptk. 326.§ (2) bekezdése szerint nyugodott mindaddig, míg az esedékessé vált követelést a felperes menthető okból nem tudta érvényesíteni. Megállapította, hogy a felperes Hepatitis C vírusfertőzése a háziorvosa által kezdeményezett vizsgálat során legkésőbb 2007. november 27. napján ismertté vált, azonban azt a következtetést vonta le, hogy a felperes csak 2015 decemberében, illetőleg 2016 januárjában ismerte meg vírusfertőzöttségének tényét, a betegség keletkezésének lehetséges okát, természetét és annak következményeit. Miután sem a háziorvos, sem a kezelőorvos nem adott tájékoztatást az esetleges kártérítési vagy egyéb igény érvényesítésével kapcsolatban, a felperes az

igény érvényesítéséhez szükséges teljes körű információval korábban nem rendelkezett, igénye a keresetlevél benyújtásakor nem évült el.

Az orvosszakértői vélemény alapján megállapította, hogy a felperes májbetegsége miatt zsírszegény, kímélő diétára szorul, ezen túlmenően a fertőzés átvitelének megelőzése érdekében fokozott elővigyázatosság szükséges. Ebből következően mind a speciális étkezéssel, mind a higiénias kiadásokkal olyan többletköltsége keletkezik, amelyre figyelemmel a járadékigénye alapos, az általa igényelt havi 12.000 forint pedig nem minősül eltúlzottnak.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes fellebbezett, amelyben annak részbeni megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte. Változatlanul hivatkozott a követelés elévülésére, mert álláspontja szerint a felperes legkésőbb 2008-ban minden, az igényérvényesítéshez szükséges ismerettel rendelkezett. Ebből következően viszont igényét a bíróság előtt 2016. február 3. napján az elévülés nyugvásának megszűnésétől számított egy éven túl elkéssetten érvényesítette. Hangsúlyozta azt is, hogy a felperes személyiségi jogát nem sértette meg, jogsértő magatartása hiányában ennek megállapítása, vele szemben a személyiségi jogsértés objektív következményeinek alkalmazása alaptalan volt. A járadékigény kapcsán azt emelte ki, hogy a felperes többletkiadást nem igazolt, a hivatkozott diétát egyéb sorsszerű betegségeire figyelemmel is meg kell tartania. Külön sérelmezte azt, hogy teljes személyes illetékmentessége ellenére az elsőfokú bíróság a le nem rótt kereseti illeték részbeni megfizetésére kötelezte.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A fellebbezés alapos.

Előre bocsátja a másodfokú bíróság, hogy a felülbírálat fellebbezés hiányában nem terjedt ki az elsőfokú ítéletnek a felperes nem vagyoni kártérítés iránti igényét elutasító rendelkezésére, amely a Pp. 228.§ (4) bekezdése alapján első fokon jogerőre emelkedett.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a másodfokú bíróság a felperes fellebbezési eljárásban kiegészített személyes előadása, valamint a perben beszerzett orvosszakértői vélemény alapján az alábbiak szerint módosítja:

Az 1938-ban született felperes a HCV betegsége fennállásáról az ezt igazoló, 2007 novemberében elvégzett laboratóriumi vizsgálat kiértékelésekor, legkésőbb 2008-ban szerzett tudomást a hepatológiai gondozását végző dr. **H B** kezelőorvostól. A vírusfertőzés tisztázódása után, a 2008. év folyamán a hepatológiai szakrendelésen a kezelőorvos tájékoztatta a felperest betegségének természetéről, és annak lehetséges következményéről. Ennek eredményeként tisztában volt azzal, hogy veszélyes fertőző betegségben szenved, amely nem gyógyítható, csak tüneteit lehet enyhíteni. Arról is tudomást szerzett, hogy a Hepatitis C vírusfertőzése nagy valószínűséggel az 1975. évi műtét során alkalmazott vérátömlesztés következménye.

A másodfokú bíróság a módosított tényállásra is figyelemmel nem értett egyet az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott, a keresetet részben teljesítő érdemi döntésével, és az általa e körben levont jogi következtetésekkel.

A felperes keresetében elsőként a testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi joga megsértésének objektív jogkövetkezményeként a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását kérte.

Azt helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a keresettel érvényesített igényt az 1959. évi Ptk. rendelkezéseinek alkalmazásával kellett elbírálni, és az sem kétséges, hogy a felperesnek egészségkárosodása folytán sérült a testi épséghez és egészséghez fűződő, az 1959. évi Ptk. 76.§-ában védett személyiségi joga. Az alperes azonban a megállapított tényállás szerint maga nem sértette meg a felperes személyiségi jogát, hiszen az egészségkárosodás a kórház gyógyító-megelőző tevékenysége körébe tartozó műtét során következett be. Az Eü.tv. 58.§ (2) bekezdésének abból a szabályából, hogy az alperest kártalanítási kötelezettség terheli a vérkészítmény alkalmazása folytán egészségében vagy testi épségében károsodott személyek káráért, nem következik, hogy vele szemben a személyiségi jogok megsértésének objektív jogkövetkezményeire, így a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítására irányuló igény alappal érvényesíthető. Az erre irányuló keresetet ezért ebből az okból el kellett utasítani.

A felperes vagyoni kárai járadékként történő megfizetésére irányuló igénye kapcsán az elévülési kifogás vizsgálata során az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy az elévülés a követelés esedékessé válásakor - tehát a vérátömlesztés folytán a vírus szervezetébe kerülésekor - elkezdődött, függetlenül attól, hogy a felperesnek a károsodásáról nem volt tudomása.

A tudomásszerzés jelentősége abban áll, hogy az elévülés az 1959. évi Ptk. 326.§ (1) bekezdése szerint nyugszik mindaddig, amíg a jogosult igényét menthető okból nem tudja érvényesíteni.

A vérkészítmény adásával bekövetkezett Hepatitis C vírusfertőzés miatti egészségkárosodás kapcsán az elévülés nyugvása körében kialakult egységes ítélkezési gyakorlat szerint (EBH2004. 1120., BH2005. 286.) annak van jelentősége, hogy a károsult mikor lett tisztában azzal, hogy a Hepatitis C fertőzése nagy valószínűséggel a műtét során alkalmazott vérátömlesztés következménye, mely időpontban szerzett tudomást a károsodásáról, a betegségének jellegéről és következményeiről.

Nem értett egyet a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával, hogy a felperes 2015 decemberében, illetve 2016 januárjában ismerte meg azokat a jogilag jelentős fenti körülményeket, amelyek a követelés érvényesítéséhez szükségesek.

A felperes a másodfokú eljárásban kiegészített személyes előadása szerint is az igényérvényesítéshez szükséges valamennyi információ birtokába került legkésőbb 2008. évben. Vírusfertőzéséről már bizonyosságot szerzett a 2007. novemberi laboratóriumi vizsgálat alapján a háziorvosától, illetve azt követően a hepatológiai szakrendelésen. A háziorvos és a kezelő szakorvos tanúvallomásként nem, de egyszerű okirat bizonyítékként értékelhető írásbeli nyilatkozata is megerősítette azt az előadását, hogy 2008-ban a betegségét, annak fertőző és nem gyógyítható jellegét a lehetséges súlyos végkimenetelével együtt megismerte. 2008-ban már tudomást szerzett arról is, hogy a betegséget fertőzött vér útján kapta meg, az összefügg a korábbi műtéti beavatkozás során kapott vértranszfúzióval, melyről a lányának és unokájának is beszámolt.

A felperes igényérvényesítési akadályként ténylegesen nem is arra hivatkozott keresetlevelében, illetve az elsőfokú eljárásban, hogy betegségéről, annak kiváltó okáról, jellegéről és következményeiről nem volt tudomása 2015. decemberéig, hanem azt adta elő, hogy ebben az időben értesült a sajtóból arról, hogy kártérítés iránt eljárás indítására van lehetősége. Az a körülmény azonban, hogy nem ismerte azokat a jogszabályi rendelkezéseket, amelyek az államot kártalanításra kötelezik a vérkészítmény adásával történt Hepatitis C vírusfertőzés miatt bekövetkezett egészségkárosodásért, a BH2005. 250. számú döntéssel is alátámasztott ítélkezési

gyakorlat szerint nem minősül olyan igényérvényesítési akadálnak, amely az elévülés nyugvásának megállapításához elegendő lenne.

A felperesnek a műtét során alkalmazott vérkészítmény folytán bekövetkezett egészségkárosodás miatti követelését az elévülés nyugvásának 2008. évi befejeződésétől számított egy éven belül bíróság előtt kellett volna érvényesítenie. A 2016. február 3. napján előterjesztett keresetlevéllel érvényesített követelése az 1959. évi Ptk. 324.§ (1) bekezdése alapján elévült, azt az 1959. évi Ptk. 325.§ (1) bekezdése szerint - az alperes elévülési kifogására figyelemmel - bírósági úton érvényesíteni már nem lehetett.

Megjegyzzi még a másodfokú bíróság, hogy a 2010-ben történt fibroscan vizsgálatból a felperesnek már nem csak betegsége várható következményéről, hanem tényleges májkárosodása kialakulásáról is tudomást kellett szereznie. Személyes előadása szerint 2012-2013. évtől a korábban meglévő panaszai fokozódtak, fáradékonyabb lett, viszketés érzéstől szenvedett és émelygett. Az egy éves igényérvényesítési határidőt tehát akkor is elmulasztotta volna, ha azt a ténylegesen bekövetkezett májkárosodás megállapításától vagy a vírusfertőzöttség miatti tünetek, panaszok észlelésétől kellett volna számítani.

A másodfokú bíróság a fentiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján fellebbezett részében megváltoztatta, és a keresetet teljes egészében elutasította.

A másodfokú bíróság döntésével az alperes teljes egészében pernyertes lett, azonban a részére az elsőfokú eljárásban megítélt, jogtanácsosi munkadíjból álló 130.000 forint perköltség felemelésére nem volt indok, annak összege a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3.§ (2) bekezdés *a*) pontja és (6) bekezdése alapján a perben indokoltan kifejtett jogi képviseleti tevékenység mennyiségére tekintettel megfelelő mértékű volt. Mellőzni kellett azonban az alperes le nem rótt elsőfokú eljárási illeték megfizetésére kötelezését pernyertessége miatt, azzal azonban, hogy az illethekekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5.§ (1) bekezdés *a*) pontja szerinti teljes személyes illetékmentessége folytán annak megfizetésére még pervesztessége esetén sem lenne kötelezhető.

A fellebbezési eljárásban pernyertes alperes részéről felmerült másodfokú perköltség megfizetésére a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte a másodfokú bíróság a felperest, amely az R. 3.§ (2) bekezdés *a*) pontja, és (5) bekezdése alapján megállapított jogi képviseleti munkadíjat foglalja magában. Az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetheket a pereszes felperes illetheke fizetésére kiterjedő részleges személyes költségmentességére figyelemmel a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és 14.§-a alapján az állam viseli.

Pécs, 2017. november 16.

. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Dr. Vogycska Petra s.k. bíró